

กลุ่มนาแปลงใหญ่ จ.มหาสารคาม พลิกชีวิตชาวนาขายข้าวเปลือก สู่การแปรรูปข้าวสารตรา “เจียบนคร”

การส่งเสริมการทำนาแปลงใหญ่ที่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ที่เกี่ยวข้องได้บูรณาการเข้าไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น แม้กระทั่งทำการเชื่อมโยงตลาดจับคู่กลุ่มนาแปลงใหญ่กับผู้ประกอบการ เพื่อหาตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนให้ มาในวันนี้กลุ่มนาแปลงใหญ่จำนวนไม่น้อยที่ประสบผลสำเร็จ สามารถก้าวพ้นการทำนาในรูปแบบเดิมที่เรียกว่ายิ่งทำยิ่งจน มาสู่การพัฒนาเป็นชาวนารุ่นใหม่ที่นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตข้าวให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่บ้านเขียบ ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวนาในพื้นที่ให้มีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถขายข้าวได้ในราคาที่เป็นธรรม คู่แข่งกับการลงทุน

นายนิธวัฒน์ โชติภักดีเสถียร ประธานกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่บ้านเขียบ เล่าถึงที่มาในการเข้าร่วมโครงการนาแปลงใหญ่ว่า เดิมทีชาวนาในพื้นที่ก็ต่างคนต่างทำก็มักประสบปัญหาขายข้าวเปลือกได้ในราคาที่ไม่เป็นธรรม จึงมาคิดว่าทำอย่างไรจะได้ข้าวที่มีคุณภาพเพื่อขายให้ได้ราคาดีขึ้น จึงได้รวบรวมสมาชิกได้ 36 คน ดำเนินการเป็นศูนย์ข้าวชุมชนตำบลขามเรียง เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพจำหน่ายให้กับชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทำโครงการส่งเสริมนาแปลงใหญ่ทางกลุ่มจึงได้เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปี 2558 มีสมาชิกเริ่มแรก 120 คน พื้นที่นารวม 1,000 ไร่ พอปี 2559 ได้เข้ามาอยู่ในส่วนของนาแปลงใหญ่ของกรมการข้าว มีสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1, 3, 11, 12, 13, 15, 17, 19 และ 22 ต.ขามเรียง รวม 200 ราย คิดเป็นพื้นที่ 3,000 ไร่

การดำเนินงานของกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านเขียบ จะมีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ แ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันไป และทางกลุ่มมีการปันผลกำไรให้แก่สมาชิกผู้ถือหุ้นด้วย ส่วนด้านการปลูกข้าวนั้นสมาชิกส่วนใหญ่จะปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 และปลูกข้าวเหนียวไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนด้วย เมล็ดพันธุ์ข้าวส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากกรมการข้าว อีกส่วนทางกลุ่มจะผลิตเอง ทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีการคัดพันธุ์ปน เก็บไว้ใช้ปลูกในฤดูกาลต่อไปก็ทำให้ข้าวมีคุณภาพ หรือขายเป็นเมล็ดพันธุ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงก็ได้ราคาดี สิ่งที่เกิดขึ้นชัดเจนหลังจากเข้าร่วมทำนาแปลงใหญ่คือ ได้รับความรู้และการสนับสนุนเครื่องจักรกล

และเทคโนโลยีในการผลิตข้าว โดยเฉพาะเครื่องหยอดข้าว ทำให้ต้นทุนทำนาลดลง จากการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากเดิมใช้อยู่ที่ 25-30 กก./ไร่ ก็ลดลงมาที่ 10-15 กก./ไร่ ร่วมกับใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดการใช้สารเคมี หันมาผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้แทนที่สำคัญได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตข้าวมาตรฐาน GAP และได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมการข้าว ก็เป็นเครื่องการันตีคุณภาพที่ทำให้ขายข้าวได้ราคามาตรฐานสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนจากบจ.มหาสารคาม ทั้งเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ เครื่องเกี่ยวข้าว โรงสีข้าว ก็ช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตได้มากขึ้น

“จากเดิมเกษตรกรจะขายแต่ข้าวเปลือกให้กับโรงสี ไม่มีการแปรรูปอะไรทั้งสิ้น พอเข้าร่วมโครงการนาแปลงใหญ่หน่วยงานต่างๆ ก็เข้ามาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทุกด้าน จนวันนี้ทางกลุ่มเราสามารถแปรรูปข้าวสาร มีผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลิเป็นของตัวเอง ภายใต้แบรนด์ ข้าวเขียบนคร จำหน่ายในร้านค้าชุมชน รวมทั้งทำตลาดออนไลน์ สำหรับเป้าหมายของกลุ่มในอนาคตต้องการผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อส่งออกต่างประเทศ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนาแปลงใหญ่มีความเข้มแข็ง มีรายได้ที่มั่นคง”

ด้านนายวัลลภ ไชยโสตา สมาชิกกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านเขียบ กล่าวเสริมว่า ตนอายุ 65 ปี มีอาชีพทำนามาตั้งแต่บรรพบุรุษ ตนเองก็ทำนามาประมาณ 50 ปีบนเนื้อที่ 31 ไร่ซึ่งชาวนาก็ทำกันแบบพื้นบ้านธรรมดาทั่วไป ทำเองขายเอง ราคาก็ไม่

ยุติธรรม พอมีการส่งเสริมให้ทำนาแปลงใหญ่ ตนก็คิดว่าจะสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับโรงสีได้ จึงเข้าร่วมกลุ่มกับสมาชิกคนอื่นๆ พอเข้ามาแล้วก็ได้รับความรู้มากมายที่สามารถแก้ปัญหาที่เคยมีมาได้ โดยเฉพาะปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ แต่เดิมทำนาค่าก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่พอช่วงหลังนิยมทำนาหว่าน ชาวนาก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจก็

คิดว่าหว่านเยอะๆ ไว้ดี ก็หว่านไว้ละ 20-30 กก. ไม่เพียงต้นทุนสูง ยังทำให้มีผลเสียตามมาทั้งข้าวไม่มีคุณภาพและมีปัญหาโรคแมลง พอกรมการข้าวมาแนะนำให้ใช้เมล็ดพันธุ์น้อยลงและให้ใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ต้นข้าวไม่แออัดอากาศถ่ายเทสะดวก ต้นข้าวก็แข็งแรงสมบูรณ์ดี

นอกจากนี้ ก่อนหน้าที่มีโครงการเวลาเกษตรกรจะเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ต้องไปจ้างให้เขาแปะเพื่อคัดเมล็ดพันธุ์ดีเก็บไว้ใช้ ราคากระสอบละ 5-10 บาท พอได้รับการสนับสนุนเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์สมาชิกก็มาใช้บริการโดยจ่ายค่าบริการตามที่ตกลงไว้ เพื่อนำมาเป็นทุนหมุนเวียนในกลุ่มสมาชิกก็จะมีเมล็ดพันธุ์ที่ดี เปอร์เซ็นต์ความงอกสูงเฉลี่ย 80-100% ผลผลิตข้าวที่ได้ก็มีคุณภาพดีตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันเรามีโรงสีข้าวแปรรูปข้าวได้เอง ช่วยเพิ่มโอกาสสร้างรายได้ที่ดีขึ้นกว่าการขายแต่ข้าวเปลือกเพียงอย่างเดียว คิดว่าถ้าวันนี้ไม่มีกรมการข้าวและหน่วยงานในกระทรวงเกษตรฯ ไม่มีโครงการนาแปลงใหญ่ ชาวนาก็คงทำกันแบบเดิมเหมือนที่เคยทำกันมา ก็คงจะไม่ก้าวหน้าถึงขนาดนี้หรอก